

RAZVOJ I POTENCIJAL RURALNOG TURIZMA MEĐIMURJA NA PRIMJERU OPG-A PEŠTA

IVAN HEGEDUŠ, LORENA ROGINA, BORIS LUGARIĆ

Međimursko veleučilište u Čakovcu, Čakovec, Hrvatska
ivan.hegedus@mev.hr, lorena.rogina@student.mev.hr, boris.lugaric@student.mev.hr

Razvoj ruralnog turizma predstavlja jedan od ključnih čimbenika održivog razvoja manjih destinacija, osobito u područjima bogatim prirodnom, kulturnom i eno-gastronomskom baštinom. Općina Štrigova, smještena u sjeverozapadnom dijelu Međimurske županije, ističe se upravo takvim potencijalima, a posebnu ulogu u oblikovanju njezine turističke ponude imaju Zmajski vrt i Podrum Štrigova. Cilj ovoga rada jest analizirati navedene turističke subjekte kao primjere tematskih i doživljajnih sadržaja koji doprinose razvoju destinacije Štrigova. Rad se temelji na analizi dostupnih sekundarnih izvora, terenskoj nastavi te kvalitativnoj analizi ponude, prednosti i nedostataka navedenih atrakcija. U teorijskom dijelu rada obrađuju se osnovni pojmovi ruralnog i enoturizma te važnost tematskih sadržaja u suvremenom turizmu. Analitičko-eksperimentalni dio donosi detaljnu analizu Zmajskog vrta i Podrumske Štrigove, uključujući njihovu povijest, ponudu i ulogu u turističkom razvoju lokalne zajednice. U perspektivnom dijelu rada predlažu se smjernice za unapređenje ponude kroz jaču integraciju sadržaja, inovacije i promociju. Zaključno se ističe kako Zmajski vrt i Podrum Štrigova imaju značajan potencijal za daljnji razvoj Štrigove kao prepoznatljive turističke destinacije kontinentalne Hrvatske.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ft.2.2026.3](https://doi.org/10.18690/um.ft.2.2026.3)

ISBN
978-961-299-167-8

Ključne riječi:
ruralni turizam,
enoturizam,
tematski turizam,
Štrigova,
turistički razvoj

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.ft.2.2026.3](https://doi.org/10.18690/um.ft.2.2026.3)

ISBN
978-961-299-167-8

Keywords:
rural tourism,
wine tourism,
thematic tourism,
Štrigova,
tourism development

DEVELOPMENT AND POTENTIAL OF RURAL TOURISM IN MEĐIMURJE AT THE PRIMARY LOCATION OF ZMAJEV VRT AND ŠTRIGOVA CELLAR

IVAN HEGEDUŠ, LORENA ROGINA, BORIS LUGARIĆ

Međimurje University of Applied Sciences in Čakovec, Čakovec, Croatia
ivan.hegedus@mev.hr, lorena.rogina@student.mev.hr, boris.lugaric@student.mev.hr

The development of rural tourism is one of the key factors in the sustainable development of smaller destinations, especially in areas rich in natural, cultural and eno-gastronomic heritage. The municipality of Štrigova, located in the northwestern part of Međimurje County, stands out for precisely such potentials, and the Dragon Garden and the Štrigova Cellar play a special role in shaping its tourist offer. The aim of this paper is to analyze the aforementioned tourist entities as examples of thematic and experiential content that contribute to the development of the Štrigova destination. The paper is based on the analysis of available secondary sources, fieldwork, and a qualitative analysis of the offer, advantages, and disadvantages of the aforementioned attractions. The analytical and experimental part provides a detailed analysis of the Dragon Garden and the Štrigova Cellar, including their history and role in the tourism development of the local community. The prospective part of the paper proposes guidelines for improving the offer through stronger integration of content, innovation, and promotion. In conclusion, it is emphasised that the Dragon Garden and Štrigova Cellar have significant potential for the further development of Štrigova as a recognisable destination in continental Croatia.

University of Maribor Press

1 Uvod

Turizam u ruralnim područjima posljednjih desetljeća dobiva sve veći značaj, osobito u kontekstu održivog razvoja, očuvanja lokalnog identiteta i diversifikacije turističke ponude. Za razliku od masovnog turizma, ruralni turizam temelji se na autentičnosti, lokalnim resursima i doživljajima koji posjetiteljima omogućuju izravni kontakt s prirodom, tradicijom i lokalnom zajednicom. Općina Štrigova, kao dio vinorodnog područja Međimurja, raspolaže brojnim resursima koji omogućuju razvoj takvog oblika turizma.

Rad je strukturiran u nekoliko cjelina. Nakon uvoda slijedi povijesno-teorijski dio u kojem se obrađuju osnovni pojmovi ruralnog i enoturizma. Analitičko-eksperimentalni dio donosi studiju slučaja Zmajskog vrta i Podruma Štrigova, dok se u perspektivnom dijelu iznose prijedlozi za unapređenje ponude. U rad je uključena SWOT analiza, usporedba sa sličnim primjerima ruralnog i enoturizma, te društveni i ekonomski utjecaj promatranih lokaliteta na lokalnu zajednicu. Rad završava zaključkom u kojem se sažimaju glavni nalazi istraživanja.

Svrha ovoga rada jest analizirati ulogu Zmajevog vrta i Podruma Štrigova u razvoju turističke ponude destinacije Štrigova. Ciljevi rada su: identificirati glavne značajke i sadržaje navedenih turističkih subjekata, analizirati njihove prednosti i nedostatke te predložiti mogućnosti unapređenja ponude u skladu sa suvremenim turističkim trendovima. Istraživačka pitanja na koja se rad nastoji odgovoriti odnose se na doprinos tematskih sadržaja razvoju destinacije te na mogućnosti njihove bolje integracije u cjelokupnu turističku ponudu.

2 Povijesno-teorijski, retrospektivni i eksplikativni dio

Ruralni turizam predstavlja jedan od najvažnijih oblika održivog razvoja turističkih destinacija, osobito u područjima koja raspolažu bogatim prirodnim, kulturnim i tradicijskim resursima (Weaver, 2006). Njegov razvoj temelji se na očuvanju lokalnog identiteta, aktivnom uključivanju lokalne zajednice te valorizaciji prostora na način koji ne narušava njegovu autentičnost. U europskom kontekstu ruralni turizam često se promatra kao odgovor na negativne posljedice masovnog turizma, ali i kao instrument revitalizacije ruralnih područja.

U Republici Hrvatskoj ruralni turizam bilježi kontinuirani rast, osobito u kontinentalnim krajevima gdje se kroz turizam nastoji potaknuti gospodarski razvoj, smanjiti depopulaciju i očuvati tradicijske vrijednosti. Međimurje se pritom ističe kao regija koja uspješno kombinira prirodne ljepote, kulturnu baštinu i eno-gastronomsku ponudu. Općina Štrigova, smještena u vinorodnom dijelu Međimurja, primjer je destinacije koja svoje razvojne potencijale temelji upravo na ruralnom i tematskom turizmu.

Enoturizam predstavlja specifičan oblik ruralnog turizma koji se temelji na vinogradarstvu, proizvodnji vina i vinskoj kulturi (Richards, 2011). Osim same konzumacije vina, enoturizam uključuje edukaciju, interpretaciju tradicije i stvaranje doživljaja koji povezuje prostor, ljude i proizvod. U tom smislu, vinarije i podrumi vina postaju važni turistički subjekti koji imaju višestruku ulogu u razvoju destinacije.

Tematski turizam, kao suvremeni oblik turističke ponude, temelji se na oblikovanju sadržaja oko određene priče, simbola ili motiva. Takav pristup omogućuje destinacijama diferencijaciju na tržištu i stvaranje snažnog identiteta. Zmajski vrt, kroz mitološku i umjetničku interpretaciju lokalnih legendi, predstavlja primjer uspješne primjene tematskog turizma, dok Podrum Štrigova kroz enoturizam i tradiciju vinogradarstva nadopunjuje ukupnu ponudu destinacije.

3 Pregled ponude – analitičko-eksperimentalni dio

Analitičko-eksperimentalni dio rada usmjeren je na detaljnu analizu turističke ponude, organizacijskih obilježja, sadržaja i razvojnih učinaka Zmajskog vrta i Podruma Štrigova kao ključnih nositelja turističke ponude destinacije Štrigova. Analiza se temelji na dostupnim sekundarnim izvorima, službenim internetskim stranicama, terenskim opažanjima te komparativnom pristupu kojim se sagledavaju sličnosti i razlike između ova dva subjekta.

Zmajev vrt smješten je na području Železne Gore, na brežuljkastom prostoru s izraženim pejzažnim vrijednostima. Prostire se na približno 3,5 hektara te je oblikovan kao spoj botaničkog vrta, umjetničkog prostora i kulturne pozornice. Sama lokacija predstavlja jednu od njegovih najvećih prednosti jer posjetiteljima omogućuje vizualni doživljaj krajolika vinograda i šireg međimurskog prostora, što ima snažan emocionalni i estetski učinak. Botanička komponenta Zmajskog vrta

uključuje raznolike biljne vrste, među kojima se ističu rijetke i egzotične vrste poput cedrova, sekvoja, kriptomerija, judinih stabala i rujevine. Ovakva raznolikost daje vrtu edukativnu vrijednost, posebice za posjetitelje zainteresirane za prirodu, hortikulturu i ekologiju. Ujedno, vrt je uređen na način da potiče laganu šetnju i boravak na otvorenom, čime se stvara opuštajuća atmosfera. Posebnu vrijednost Zmajskom vrtu daju umjetničke instalacije i keramičke skulpture nastale u sklopu ateljea Keramos Valkaj (b. d.). Skulpture tematski interpretiraju lokalne legende, osobito predaju o dobrom zmaju (pozaju), čime se posjetiteljima prenosi element nematerijalne kulturne baštine Međimurja. Ovakav tematski pristup razlikuje Zmajski vrt od klasičnih parkova ili botaničkih vrtova te mu daje prepoznatljiv identitet. Analiza događanja pokazuje da Zmajev vrt ima važnu ulogu u kulturnom životu destinacije. Organizacija koncerata klasične glazbe, opernih večeri i drugih kulturnih manifestacija pod vedrim nebom privlači raznoliku publiku, uključujući posjetitelje iz drugih dijelova Hrvatske. Time vrt doprinosi produljenju turističke sezone i pozicioniranju Štrigove kao destinacije kulturnog turizma. Ipak, analiza ukazuje i na određenu sezonalnost ponude, budući da se većina aktivnosti odvija u toplijem dijelu godine.

Podrum Štrigova predstavlja jedan od najznačajnijih enoturističkih subjekata u Međimurskoj županiji. Osnovan 1963. godine, Podrum je kroz desetljeća razvio stabilnu proizvodnju vina i snažan identitet temeljen na kvaliteti i tradiciji. Vinogradi se prostiru na oko 65 hektara, a njihov položaj na brežuljcima s povoljnim klimatskim uvjetima omogućuje uzgoj kvalitetnih sorti grožđa. U analizi proizvodnog asortimana uočava se raznolikost vina, uključujući bijele sorte poput Graševine, Rajnskog rizlinga, Moslavca i Muškata, ali i posebnu pažnju posvećenu autohtonoj sorti Pušipel. Upravo Pušipel predstavlja snažan element diferencijacije Podruma Štrigova na tržištu jer je riječ o sorti koja je snažno povezana s identitetom mjesta i regije. Enoturistički aspekt Podruma Štrigova posebno dolazi do izražaja kroz organizirane posjete i degustacije u kušaonici. Kušaonica, kapaciteta oko 50 osoba, omogućuje vođene degustacije uz stručno objašnjenje procesa proizvodnje vina, čime se stvara edukativni i doživljajni element. Posjetitelji imaju priliku upoznati se sa cijelim procesom, od vinograda do boce, što povećava njihovu percepciju kvalitete proizvoda. Analiza distribucijskih kanala pokazuje da Podrum Štrigova ima razvijenu mrežu vinoteka u više gradova, što doprinosi većoj dostupnosti proizvoda i promociji brenda izvan same destinacije. Sudjelovanje na manifestacijama i festivalima dodatno jača vidljivost i reputaciju Podruma, ali i cijele

destinacije Štrigova. Usporedbom Zmajskog vrta i Podruma Štrigova uočava se njihova međusobna komplementarnost. Dok Zmajski vrt naglasak stavlja na kulturno-umjetnički i prirodni doživljaj, Podrum Štrigova pruža eno-gastronomsko iskustvo temeljeno na tradiciji i kvaliteti vina. Zajedno, ova dva subjekta obuhvaćaju različite segmente turističke potražnje te značajno doprinose cjelokupnoj atraktivnosti destinacije. Analitički dio ukazuje na to da oba subjekta imaju potencijal za dodatno jačanje turističke ponude kroz bolju koordinaciju i zajedničke projekte. Njihov utjecaj na lokalno gospodarstvo očituje se kroz zapošljavanje, promociju lokalnih proizvoda i povećanje broja posjetitelja, što u konačnici doprinosi održivom razvoju Štrigove kao ruralne turističke destinacije.

Dodatno, analiza posjetiteljskog doživljaja pokazuje kako oba subjekta uspješno odgovaraju na suvremene turističke trendove koji naglašavaju iskustvo, emociju i autentičnost. Zmajski vrt posjetiteljima nudi mir, estetski doživljaj i simboličko značenje kroz povezivanje prirode, umjetnosti i mitologije, dok Podrum Štrigova pruža strukturirano iskustvo temeljeno na znanju, tradiciji i degustaciji vina. Ovakva raznolikost doživljaja omogućuje destinaciji privlačenje šireg spektra turističkih segmenata, uključujući kulturne turiste, ljubitelje prirode, eno-gastro turiste te organizirane grupe.

Analizom infrastrukture uočava se da oba subjekta raspolažu osnovnim uvjetima za prihvata posjetitelja, ali i prostorom za daljnje unaprjeđenje. U Zmajskom vrtu potencijal postoji u razvoju dodatnih interpretacijskih točaka, tematskih staza i natkrivenih prostora koji bi omogućili dulji boravak i u nepovoljnijim vremenskim uvjetima. Kod Podruma Štrigova, mogućnosti proširenja vidljive su u razvoju dodatnih turističkih sadržaja poput tematskih događanja, berbi s turistima ili manjih smještajnih kapaciteta u blizini vinograda.

S aspekta destinacijskog menadžmenta, važno je naglasiti da Zmajski vrt i Podrum Štrigova imaju ulogu nositelja identiteta destinacije. Njihova ponuda ne djeluje izolirano, već stvara temelj za razvoj dodatnih usluga poput ugostiteljstva, smještaja i lokalnih manifestacija. Time se multipliciraju pozitivni učinci turizma na lokalnu zajednicu i jača konkurentnost Štrigove u odnosu na druge ruralne destinacije kontinentalne Hrvatske.

4 Perspektivni dio

Perspektivni dio rada usmjeren je na sagledavanje budućih mogućnosti razvoja turističke ponude destinacije Štrigova kroz unapređenje i bolju integraciju Zmajskog vrta i Podruma Štrigova. S obzirom na rastuću potražnju za autentičnim, doživljajnim i održivim oblicima turizma, navedeni subjekti imaju izniman potencijal za daljnje pozicioniranje Štrigove kao prepoznatljive kontinentalne destinacije.

Jedan od ključnih smjerova budućeg razvoja odnosi se na stvaranje integriranih turističkih proizvoda. Trenutno Zmajski vrt i Podrum Štrigova djeluju kao zasebne atrakcije, no njihovo povezivanje u zajedničke tematske rute ili paket-aranžmane moglo bi značajno povećati ukupnu vrijednost ponude. Primjerice, organizirane tematske ture koje bi uključivale stručno vođeni obilazak Zmajskog vrta, interpretaciju legendi i umjetničkih instalacija, a potom posjet Podrumu Štrigova uz vođenu degustaciju vina, omogućile bi posjetiteljima cjeloviti doživljaj prostora, prirode, kulture i eno-gastronomije. Važan aspekt perspektivnog razvoja odnosi se na inovacije u interpretaciji sadržaja. Uvođenje digitalnih alata poput mobilnih aplikacija, audio-vodiča i interaktivnih QR kodova unutar Zmajskog vrta omogućilo bi posjetiteljima samostalno istraživanje prostora uz dodatne informacije o biljnim vrstama, skulpturama i legendama. Sličan pristup mogao bi se primijeniti i u Podrumu Štrigova, gdje bi digitalni sadržaji mogli detaljnije prikazivati proces proizvodnje vina, karakteristike pojedinih sorti te povijest vinogradarstva u Međimurju.

Perspektivni razvoj također podrazumijeva jačanje edukativne funkcije turističke ponude. Zmajski vrt ima potencijal za razvoj edukativnih programa iz područja botanike, ekologije i umjetnosti, namijenjenih školama, studentima i specijaliziranim skupinama posjetitelja. Podrum Štrigova, s druge strane, može dodatno razvijati enološke radionice, škole kušanja vina te programe upoznavanja s autohtonim sortama poput Pušipela. Takvi sadržaji pridonijeli bi produljenju boravka posjetitelja i povećanju njihove potrošnje u destinaciji. Posebnu pažnju u budućnosti treba posvetiti održivom razvoju. Očuvanje prirodnog okoliša Zmajskog vrta, racionalno korištenje resursa te promocija lokalnih proizvoda u Podrumu Štrigova u skladu su s načelima održivog turizma. Korištenje lokalnih dobavljača, smanjenje negativnog utjecaja na okoliš te edukacija posjetitelja o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine dodatno bi ojačali imidž destinacije kao odgovorne i ekološki osviještene.

U perspektivi, važnu ulogu ima i marketinški razvoj destinacije. Sustavnija promocija Zmajskog vrta i Podruma Štrigova putem digitalnih kanala, društvenih mreža i suradnje s turističkim zajednicama mogla bi povećati vidljivost Štrigove na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Poseban naglasak trebalo bi staviti na *storytelling*, odnosno pripovijedanje priče o zmajevima, vinima, brežuljcima i ljudima koji stoje iza ovih projekata, čime se stvara emocionalna povezanost posjetitelja s destinacijom.

5 SWOT analiza

Tablica 1: SWOT – Zmajev vrt

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> – Jedinstveno povezivanje prirode i umjetnosti – Bogat arboretum s rijetkim i egzotičnim biljnim vrstama – Kulturna događanja (koncerti klasične glazbe) – Autentičnost i osobni karakter obiteljskog projekta – Lokacija u vinorodnom dijelu Međimurja 	<ul style="list-style-type: none"> – Nedostatak ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta – Izrazita sezonalnost posjećenosti – Ovisnost o vremenskim uvjetima – Nedovoljna prepoznatljivost izvan regije – Ograničeni ljudski i financijski resursi
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> – Rast kulturnog i iskustvenog turizma – Suradnja s vinarijama i lokalnim proizvođačima – Razvoj edukativnih programa, radionica i vođenih tura – Jača digitalna promocija i prisutnost na društvenim mrežama – Privlačenje domaćih i inozemnih posjetitelja 	<ul style="list-style-type: none"> – Konkurencija jačih turističkih i kulturnih destinacija – Klimatske promjene – Nepovoljni vremenski uvjeti – Ekonomske nestabilnosti – Visoki troškovi održavanja

Tablica 2: SWOT – Podrum Štrigova

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> – Duga tradicija i iskustvo u vinogradarstvu i vinarstvu – Vlastiti vinogradi i kontrola cijelog proizvodnog procesa – Stabilna i prepoznatljiva kvaliteta vina – Široka paleta vina za različite potrošačke ukuse – Razvijena prodajna mreža – turistička ponuda (kušaonica, organizirane degustacije) 	<ul style="list-style-type: none"> – Ograničena međunarodna prepoznatljivost – Sporija prilagodba novim tržišnim trendovima – Nedovoljno razvijen digitalni marketing – Slabo iskorištena <i>online</i> prodaja – Visoki troškovi proizvodnje i održavanja

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> – Rast vinskog i eno-gastronomskog turizma u Međimurju – Suradnja s lokalnim turističkim i kulturnim atrakcijama – Izvoz i ulazak na nova tržišta – Digitalizacija poslovanja – Razvoj novih proizvoda prema suvremenim trendovima	<ul style="list-style-type: none"> – Jaka konkurencija domaćih i stranih proizvođača vina – Klimatske promjene i rizici za vinogradarsku proizvodnju – Ekonomske nestabilnosti – Promjene potrošačkih navika – Smanjena konzumacija alkohola

6 Ekonomski i društveni utjecaj Zmajevog vrta i Podruma Štrigova na lokalnu zajednicu

Prema Čorak i Mikačić (2006, str. 216-217), „razvoj turizma u ruralnim područjima ima višestruke učinke na lokalnu zajednicu, pri čemu se ekonomski i društveni aspekti međusobno isprepliću. Turističke aktivnosti u ruralnim područjima ostvaruju multiplikativne učinke na lokalno gospodarstvo kroz zapošljavanje, razvoj malog poduzetništva i povećanje potražnje za lokalnim proizvodima.“ U kontekstu općine Štrigova, Zmajski vrt i Podrum Štrigova ne djeluju isključivo kao turističke atrakcije, već kao važni dionici lokalnog razvoja. Njihovo poslovanje utječe na zapošljavanje, očuvanje tradicije, jačanje lokalnog identiteta te ukupnu kvalitetu života stanovnika, čime se ostvaruju temeljna načela održivog ruralnog turizma.

S ekonomskog aspekta, jedan od najvažnijih doprinosa Zmajskog vrta i Podruma Štrigova odnosi se na otvaranje radnih mjesta i poticanje lokalne gospodarske aktivnosti. Podrum Štrigova, kao veći i organiziraniji subjekt, zapošljava radnike u vinogradarstvu, proizvodnji vina, logistici i prodaji, dok dodatne mogućnosti zapošljavanja nastaju kroz enoturističke aktivnosti poput vođenih degustacija i turističkih posjeta. Time se osigurava stabilan izvor prihoda za dio lokalnog stanovništva, što je od posebne važnosti u ruralnim sredinama suočenima s problemom depopulacije i odlaska mladih.

Zmajev vrt, iako manjeg ekonomskog opsega, također ima značajan utjecaj na lokalno gospodarstvo. Kao obiteljski projekt, potiče samozapošljavanje i razvoj malog poduzetništva, a kroz organizaciju kulturnih događanja i posjeta stvara dodatnu potražnju za uslugama lokalnih ugostitelja, prijevoznika i proizvođača. Posjetitelji koji dolaze u Zmajski vrt često produžuju boravak u destinaciji, što pozitivno utječe na prihode drugih turističkih subjekata u Štrigovi i okolici.

Osim izravnih ekonomskih učinaka, važno je istaknuti i neizravne ekonomske koristi koje proizlaze iz povećane vidljivosti destinacije. Podrum Štrigova, kroz prodajnu mrežu vinoteka i sudjelovanje na manifestacijama, promovira ime Štrigove izvan lokalnog i regionalnog okvira. Na taj se način stvara pozitivan imidž destinacije, što dugoročno može potaknuti dolazak novih posjetitelja, investicija i razvoj dodatnih turističkih sadržaja. Zmajski vrt, zahvaljujući svojoj jedinstvenosti i kulturnoj ponudi, također doprinosi brendiranju Štrigove kao destinacije koja nudi drugačiji i sadržajni doživljaj ruralnog prostora.

Društveni utjecaj ovih turističkih subjekata očituje se ponajprije u očuvanju i promociji lokalne kulturne i tradicijske baštine. Zmajski vrt kroz umjetničke instalacije, mitološke motive i kulturna događanja interpretira lokalne legende i prenosi ih posjetiteljima na suvremen i razumljiv način. Time se jača svijest o vrijednosti nematerijalne kulturne baštine, ne samo među posjetiteljima, već i među lokalnim stanovništvom, osobito mlađim generacijama. Ovakav pristup doprinosi očuvanju lokalnog identiteta i ponosa zajednice.

Podrum Štrigova ima važnu društvenu ulogu u očuvanju vinogradarske tradicije Međimurja. Vinogradarstvo i vinarstvo predstavljaju ključni dio identiteta Štrigove, a kontinuirano djelovanje Podrumske Štrigove osigurava prijenos znanja, vještina i tradicije na nove generacije. Kroz edukativne programe, degustacije i suradnju s lokalnim proizvođačima, vinarija potiče interes za poljoprivredu i ruralni način života, čime se doprinosi očuvanju kulturnog krajolika i tradicijskih vrijednosti.

Društveni učinci vidljivi su i u jačanju društvene kohezije i suradnje unutar lokalne zajednice. Organizacija manifestacija, kulturnih događanja i turističkih programa potiče suradnju između različitih dionika, uključujući turističku zajednicu, općinu, lokalne poduzetnike i stanovnike. Takva suradnja doprinosi stvaranju zajedničke vizije razvoja destinacije i jačanju osjećaja pripadnosti zajednici. Zmajski vrt, kao prostor okupljanja i kulturne razmjene, ima posebnu ulogu u povezivanju lokalnog stanovništva i posjetitelja. Važan aspekt društvenog utjecaja odnosi se i na kvalitetu života lokalnog stanovništva. Razvoj turističke ponude u Štrigovi pridonosi poboljšanju infrastrukture, očuvanju javnih prostora i povećanju dostupnosti kulturnih sadržaja.

Stanovnici dobivaju priliku sudjelovati u kulturnim događanjima, edukativnim programima i turističkim aktivnostima, što pozitivno utječe na društvenu dinamiku i opće zadovoljstvo životom u zajednici. Istovremeno, umjeren i održiv razvoj turizma smanjuje rizik od negativnih društvenih posljedica koje su često prisutne u masovnim turističkim destinacijama.

7 Usporedba sa sličnim primjerima ruralnog i enoturizma

Usporedba Zmajevog vrta i Podruma Štrigova s drugim primjerima ruralnog i enoturizma u Hrvatskoj i šire omogućuje jasnije sagledavanje njihove pozicije na turističkom tržištu te isticanje specifičnosti koje doprinose prepoznatljivosti destinacije Štrigova. Prema Kušenu (2002, str. 57), „razvoj ruralnog turizma ne ovisi isključivo o infrastrukturi, već o specifičnim resursima destinacije i njenom identitetu koji čine osnovu atraktivnosti i konkurentnosti destinacije.“ Ruralne destinacije u Hrvatskoj sve se češće razvijaju kroz tematske i doživljajne sadržaje koji nadilaze klasičnu ponudu smještaja i ugostiteljstva, a naglasak se stavlja na autentičnost, interpretaciju baštine i stvaranje jedinstvenog turističkog iskustva.

Jedan od najrazvijenijih primjera enoturizma u Hrvatskoj je Istra, osobito područja poput Motovuna, Grožnjana i Buzeta. Istrijanske vinarije uspješno kombiniraju proizvodnju vina s gastronomijom, kulturnim manifestacijama i snažnim destinacijskim brendiranjem. U usporedbi s Podrumom Štrigova, istarske vinarije često raspolažu većim financijskim i infrastrukturnim resursima, što im omogućuje snažniju međunarodnu promociju i razvoj luksuznijih enoturističkih proizvoda. Međutim, Podrum Štrigova ima izraženu prednost u očuvanoj autentičnosti, lokalnom karakteru i snažnoj povezanosti s autohtonom sortom Pušipel (Podrum Štrigova, n.d.), što predstavlja važan element diferencijacije u odnosu na masovnije i komercijalnije primjere enoturizma. Sličan primjer enoturističkog razvoja može se pronaći i na području Plešivice, koja se posljednjih godina profilirala kao prepoznatljiva vinska destinacija kontinentalne Hrvatske. Plešivica se ističe boutique vinarijama, vinskim cestama i raznovrsnim događanjima posvećenima vinu. U usporedbi s Plešivicom, Podrum Štrigova ima dulju institucionalnu tradiciju i veće proizvodne kapacitete, dok Plešivica naglasak stavlja na manji obujam proizvodnje i ekskluzivniji pristup. Oba primjera pokazuju kako enoturizam može biti uspješan neovisno o veličini proizvođača, pod uvjetom da se jasno komunicira identitet i kvaliteta proizvoda.

Zmajev vrt može se usporediti s drugim tematskim parkovima, botaničkim vrtovima i kulturnim krajobrazima u Hrvatskoj. Primjerice, Arboretum Opeka i Arboretum Trsteno predstavljaju značajne hortikulture lokalitete s naglašenom edukativnom i znanstvenom funkcijom. U odnosu na njih, Zmajski vrt nema institucionalni karakter niti znanstvenu orijentaciju, ali se ističe snažnim umjetničkim i mitološkim identitetom. Upravo ta kombinacija prirode, umjetnosti i lokalne legende čini Zmajski vrt jedinstvenim primjerom tematskog turizma koji posjetiteljima nudi emocionalni i simbolički doživljaj prostora. U europskom kontekstu, Zmajski vrt može se usporediti s manjim tematskim vrtovima i parkovima koji koriste lokalne mitove i priče kao temelj turističke ponude. Primjeri takvih destinacija mogu se pronaći u Austriji i Sloveniji, gdje se kroz interpretaciju lokalnih legendi, tradicije i prirodnog krajolika stvara doživljajni turizam usmjeren na obitelji, kulturne turiste i izletnike. U usporedbi s tim primjerima, Zmajski vrt se ističe snažnim osobnim i umjetničkim pečatom autora, što mu daje dodatnu autentičnost, ali istovremeno može predstavljati ograničenje u pogledu širenja i standardizacije ponude.

Važan aspekt usporedbe odnosi se i na integraciju različitih turističkih sadržaja unutar destinacije. U mnogim uspješnim ruralnim destinacijama u Hrvatskoj i Europi vidljivo je snažno povezivanje kulturnih, eno-gastronomskih i prirodnih atrakcija kroz zajedničke rute, manifestacije i promotivne aktivnosti. U tom smislu, Štrigova još uvijek ima prostora za napredak, budući da Zmajski vrt i Podrum Štrigova uglavnom djeluju kao zasebni subjekti. Usporedbom s destinacijama koje uspješno primjenjuju integrirani pristup razvoju turizma, jasno se uočava potencijal za stvaranje cjelovitijih turističkih proizvoda koji bi dodatno povećali konkurentnost Štrigove.

U kontekstu održivog razvoja, Zmajev vrt i Podrum Štrigova mogu se pozitivno usporediti s brojnim primjerima ruralnog turizma koji teže očuvanju prirodnog i kulturnog nasljeđa. Za razliku od velikih turističkih kompleksa, njihova ponuda temelji se na lokalnim resursima, tradiciji i ograničenom broju posjetitelja, čime se smanjuje negativan utjecaj na okoliš. Takav pristup sve je traženiji među suvremenim turistima, osobito onima koji preferiraju mirniji, autentičniji i odgovorniji oblik putovanja.

Usporedba Zmajevog vrta i Podruma Štrigova s drugim primjerima ruralnog i enoturizma pokazuje da, iako možda ne raspolažu razinom infrastrukture i financijskih resursa kakvu imaju razvijenije destinacije, posjeduju niz komparativnih prednosti. Autentičnost, tematska prepoznatljivost, povezanost s lokalnom tradicijom i prirodnim krajolikom čine ih konkurentnima na tržištu ruralnog turizma. Upravo kroz učenje iz uspješnih primjera i prilagodbu najboljih praksi vlastitom kontekstu, Štrigova ima potencijal dodatno unaprijediti svoju turističku ponudu i ojačati svoju poziciju među ruralnim destinacijama kontinentalne Hrvatske.

8 Prijedlozi poboljšanja ponude

Na temelju provedene analize Zmajevog vrta i Podruma Štrigova, SWOT analize te usporedbe s primjerima dobre prakse ruralnog i enoturizma, mogu se identificirati konkretni prijedlozi za unapređenje turističke ponude ovih dvaju lokaliteta. Cilj predloženih mjera jest jačanje njihove prepoznatljivosti, povećanje kvalitete doživljaja posjetitelja te bolja integracija u cjelokupnu turističku ponudu destinacije Štrigova, uz poštivanje načela održivog razvoja.

Kod Zmajevog vrta naglasak unapređenja ponude trebao bi biti usmjeren na razvoj interpretacijskih i edukativnih sadržaja. Uvođenjem tematskih staza, informativnih ploča i digitalnih rješenja poput QR kodova ili audio-vodiča omogućilo bi se posjetiteljima dublje razumijevanje botaničke, umjetničke i mitološke dimenzije prostora. Time bi se povećala edukativna vrijednost vrta, ali i produžio prosječni boravak posjetitelja. Dodatno, razvoj vođenih tura i radionica iz područja botanike, ekologije i umjetnosti mogao bi privući nove ciljne skupine, osobito škole, studente i organizirane grupe.

S obzirom na izraženu sezonalnost posjećenosti, važno je razmotriti i infrastrukturna poboljšanja Zmajevog vrta. Uređenje manjih natkrivenih prostora ili prilagodba postojećih sadržaja omogućilo bi održavanje dijela programa i u nepovoljnijim vremenskim uvjetima, čime bi se produžila turistička sezona. Proširenje kulturnog programa, kroz organizaciju dodatnih koncerata, umjetničkih radionica i tematskih događanja, dodatno bi ojačalo poziciju Zmajevog vrta kao važnog kulturnog središta destinacije.

Podrum Štrigova, kao nositelj enoturističke ponude, ima značajan potencijal za unapređenje doživljajne i tržišne dimenzije svoje ponude. Jedan od ključnih smjerova razvoja odnosi se na jačanje digitalnog marketinga i *online* prodaje, čime bi se povećala vidljivost vinarije na nacionalnom i međunarodnom tržištu. Sustavnija prisutnost na društvenim mrežama, razvoj kvalitetnog *web* sadržaja te digitalna komunikacija s posjetiteljima omogućili bi snažnije brendiranje i bolju povezanost s potrošačima.

Dodatno, Podrum Štrigova može unaprijediti svoju turističku ponudu razvojem specijaliziranih enoturističkih programa, poput škola kušanja vina, tematskih degustacija i edukativnih radionica o vinogradarstvu i enologiji. Poseban naglasak pritom bi trebalo staviti na autohtonu sortu Pušipel, koja predstavlja snažan identitetski element regije i važan diferencijacijski faktor na tržištu. Uvođenje doživljajnih aktivnosti, poput sudjelovanja posjetitelja u berbi grožđa ili tematskih vinskih manifestacija, dodatno bi povećalo atraktivnost ponude i emocionalnu povezanost posjetitelja s destinacijom.

Važan segment unapređenja ponude odnosi se i na zajedničko djelovanje Zmajevog vrta i Podruma Štrigova. Njihova veća integracija kroz zajedničke tematske rute, paket-aranžmane i promotivne aktivnosti omogućila bi stvaranje cjelovitog turističkog proizvoda koji povezuje prirodu, kulturu i eno-gastronomiju. Takav integrirani pristup pridonio bi duljem zadržavanju posjetitelja u destinaciji, većoj potrošnji te jačanju konkurentnosti Štrigove u odnosu na druge ruralne destinacije.

9 Zaključak

Razvoj ruralnog turizma u suvremenim turističkim kretanjima predstavlja važan odgovor na izazove masovnog turizma, ali i značajan instrument održivog razvoja manjih i ruralnih sredina. Na primjeru općine Štrigova vidljivo je kako se prirodni, kulturni i eno-gastronomski resursi mogu uspješno valorizirati kroz tematske i doživljajne oblike turizma. U tom kontekstu, Zmajski vrt i Podrum Štrigova ističu se kao ključni nositelji turističke ponude destinacije te kao primjeri dobre prakse u razvoju ruralnog i enoturizma.

Provedenom analizom utvrđeno je da Zmajev vrt predstavlja jedinstvenu turističku atrakciju koja uspješno spaja prirodni krajolik, botaničku raznolikost, umjetnost i lokalnu mitologiju. Kroz tematski pristup, interpretaciju legendi i organizaciju kulturnih događanja, Zmajski vrt doprinosi očuvanju nematerijalne kulturne baštine te jača kulturni identitet destinacije. Njegova vrijednost ne očituje se isključivo u estetskom i rekreacijskom aspektu, već i u edukativnoj ulozi koju ima za posjetitelje različitih dobnih skupina. Istovremeno, analiza je pokazala da postoje određena ograničenja vezana uz sezonalnost posjećenosti i infrastrukturne kapacitete, što upućuje na potrebu daljnjeg strateškog razvoja.

Podrum Štrigova, s druge strane, predstavlja snažan temelj enoturističke ponude destinacije, oslonjen na dugu tradiciju vinogradarstva i vinarstva u Međimurju. Kroz proizvodnju kvalitetnih vina, s posebnim naglaskom na autohtonu sortu Pušipel, Podrum Štrigova uspješno povezuje tradiciju i suvremene tržišne zahtjeve. Enoturistički sadržaji, poput organiziranih degustacija i vođenih obilazaka, omogućuju posjetiteljima cjelovito iskustvo koje nadilazi samu konzumaciju vina te doprinosi jačanju percepcije kvalitete i autentičnosti destinacije. Unatoč tome, analiza ukazuje na potrebu jačeg digitalnog marketinga i veće međunarodne vidljivosti kako bi se iskoristio puni potencijal Podruma Štrigova.

Jedan od ključnih zaključaka ovoga rada jest spoznaja o komplementarnosti Zmajskog vrta i Podruma Štrigova. Dok Zmajski vrt primarno zadovoljava potrebe kulturnih i iskustvenih turista, Podrum Štrigova privlači eno-gastronomске posjetitelje, a njihovo zajedničko djelovanje omogućuje stvaranje cjelovite i raznolike turističke ponude. Ovakva sinergija ima značajan pozitivan učinak na razvoj destinacije jer potiče dulji boravak posjetitelja, veću potrošnju te razvoj dodatnih usluga i sadržaja u lokalnoj zajednici.

Zaključno, može se istaknuti kako Zmajski vrt i Podrum Štrigova imaju važnu ulogu u oblikovanju identiteta i imidža Štrigove kao ruralne turističke destinacije. Njihov daljnji razvoj, temeljen na sinergiji, inovacijama i očuvanju autentičnosti, može značajno pridonijeti održivom turističkom razvoju, gospodarskom jačanju lokalne zajednice te dugoročnom pozicioniranju Štrigove kao prepoznatljive destinacije kontinentalne Hrvatske.

Literatura

- Apartmanija (b. d.) *Apartman Arena, Štrigova*. Preuzeto sa <https://www.apartmanija.hr/apartmani/strigova/apartman-arena/29504>, 19. 12. 2025.
- Čorak, S. i Mikačić, V. (2006). *Turizam – ekonomski učinci*. Zagreb: Institut za turizam.
- Hall, C. M., Sharples, L., Cambourne, B. i Macionis, N. (2009). *Wine Tourism Around the World: Development, Management and Markets*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Keramos Valkaj (b.d.). Keramos Valkaj. Preuzeto sa <https://www.keramos-valkaj.com/zmajev-vrt/>, 18. 12. 2025.
- Kušen, E. (2002). *Turizam u ruralnom prostoru*. Zagreb: Institut za turizam.
- Podrum Štrigova (b. d.). *Vinarija i vinoteke*. Preuzeto sa <https://podrum-strigova.hr/>, 19. 12. 2025.
- Richards, G. (2011). *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*. New York: Routledge.
- Weaver, D. (2006). *Sustainable Tourism: Theory and Practice*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.